

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Кафедра математики

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ВИБРАНІ ПИТАННЯ МАТЕМАТИКИ:
КРАЙОВІ ЗАДАЧІ В ТЕОРІЇ РІЗНИЦЕВИХ РІВНЯНЬ**

підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістр

спеціальності 014 Середня освіта (Математика)

Слов'янськ – 2016

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО КАФЕДРОЮ МАТЕМАТИКИ

УКЛАДАЧ ПРОГРАМИ:

Доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач кафедри математики *С.М. Чуйко*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Кандидат фізико-математичних наук та навчального плану підготовки, доцент, декан фізико-математичного факультету *О.О. Новіков*

Кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри вищої математики Донбаської державної машинобудівної академії *О.Г. Ровенська*

Рекомендовано до впровадження
науково-методичною радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“17” лютого 2016 р.

Протокол № 2

Перший проректор

Набока О.Г.

ВСТУП

Навчальна програма вивчення дисципліни «Вибрані питання математики: крайові задачі в теорії різницевих рівнянь» складена відповідно до освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки здобувача ступеня вищої освіти магістра спеціальності 014 Середня освіта (Математика).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є крайові задачі, лінійні різницеві рівняння, лінійні системи різницевих рівнянь.

Міждисциплінарні зв'язки: проблеми постановки крайових задач мають тісний зв'язок з проблемами моделювання фізичних, суспільних, біологічних явищ тощо.

Програма навчальної дисципліни містить такі змістові модулі:

1. Лінійні різницеві рівняння.
2. Лінійні системи різницевих рівнянь.

1. Мета й завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Вибрані питання математики: крайові задачі в теорії різницевих рівнянь» є ознайомлення здобувачів з методами дослідження крайових задач.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Вибрані питання математики: крайові задачі в теорії різницевих рівнянь» є оволодіння базовими теоретичними та практичними методами дослідження та побудови наближених розв'язків крайових задач.

1.3. За результатами вивчення дисципліни у здобувачів повинні бути сформовані такі компетентності:

загальні:

– здатність розуміти сутність і значення нових об'єктів;

– здатність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень.

спеціальні:

– володіння основними методами дослідження звичайних диференціальних рівнянь та вмінням застосовувати їх до теорії нелінійних коливань;

– здатність самостійного використання і опрацювання літератури з математичних дисциплін; вміння застосовувати сучасні математичні методи для розв’язання задач у професійній діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відведено 90 годин / 3 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Лінійні різницеві рівняння

Тема 1. Основні поняття теорії різницевих рівнянь. Скінченні різниці.

Тема 2. Задачі, що приводять до скінченних різниць. Арифметична та геометрична прогресії.

Тема 3. Числа Фібоначчі. Числа Трибоначчі.

Тема 4. Лінійні різницеві рівняння.

Тема 5. Лінійні однорідні різницеві рівняння першого порядку з постійними коефіцієнтами.

Тема 6. Дискретна модель Мальтуса.

Тема 7. Лінійні однорідні різницеві рівняння другого порядку з постійними коефіцієнтами.

Тема 8. Рівняння Фібоначчі.

Тема 9. Лінійні однорідні різницеві рівняння довільного порядку з постійними коефіцієнтами.

Тема 10. Рівняння Трибоначчі.

Тема 11. Лінійні неоднорідні різницеві рівняння першого порядку з постійними коефіцієнтами.

Тема 12. Правило Тиціуса – Боде.

Тема 13. Лінійні неоднорідні різницеві рівняння другого порядку з постійними коефіцієнтами.

Змістовний модуль 2. Лінійні системи різницевих рівнянь

Тема 14. Лінійні системи різницевих рівнянь першого порядку.

Тема 15. Лінійні однорідні системи різницевих рівнянь першого порядку з постійними коефіцієнтами.

Тема 16. Лінійні неоднорідні системи різницевих рівнянь першого порядку.

Тема 17. Лінійні неоднорідні системи різницевих рівнянь першого порядку з постійними коефіцієнтами.

Тема 18. Задача Коші для лінійної системи різницевих рівнянь першого порядку. Узагальнений оператор Гріна задачі Коші.

Тема 19. Лінійна нетерова крайова задача для лінійної системи різницевих рівнянь першого порядку. Узагальнений оператор Гріна.

Тема 20. Задача Коші для матричної системи різницевих рівнянь першого порядку.

Тема 21. Періодична задача для матричної системи різницевих рівнянь першого порядку. Узагальнений оператор Гріна.

3. Рекомендована література

Базова література

1. Азбелев Н.В., Максимов Н.П., Рахматуллина Л.Ф. Введение в теорию функционально-дифференциальных уравнений. – М.: Наука, 1991. – 277 с.

1. Бойчук А. А. Краевые задачи для систем разностных уравнений // Укр. мат. журн. – 1997. – 49. № 6. – С. 832 – 835.

2. Бойчук А.А., Журавлев В.Ф., Самойленко А.М. Обобщенно-обратные операторы и нетеровы крайовые задачи. – Киев: Ин-т математики НАН

Украины, – 1995. -318 с.

3. Бойчук А.А., Чуйко С.М. Лекции по теории линейных краевых задач. – Слов’янськ: 2005. – 52 с.

4. Бут Э.Д. Численные методы. – М.: ГИФМЛ. – 1959. – 240 с.

5. Воеводин В.В., Кузнецов Ю.А. Матрицы и вычисления. М.: Наука. – 1984. – 318 с.

6. Гантмахер Ф.Р. Теория матриц. – М.: Наука. – 1988. – 552 с.

7. Гельфонд А.О. Исчисление конечных разностей. – М.: ГИФМЛ. - 1959. – 400 с.

8. Геранін В. О., Писаренко Л.Д., Рущицький Я.Я. Теорія вейвлетів з елементами фрактального аналізу. – Київ: 2002. – 360 с.

9. Годунов С.К., Рябенский В.С. Введение в теорию разностных схем. – М.: ГИФМЛ. – 1962. – 340 с.

10. Горобець Ю.І., Кучко А.М., Вавилова І.Б. Фрактальна геометрія природи. – Київ: Наук, думка. – 2008. 232 с.

11. Гукенхеймер Дж., Холмс Ф. Нелинейные колебания, динамические системы и бифуркации векторных полей. М.: Ижевск. – 2002. – 560 с.

12. Деревенский В.П. Матричные уравнения Бернулли. I // Известия вузов. Математика. - 2008. - № 2. - Р. 14-23.

13. Деревенский В.П. Матричные уравнения Бернулли. II // Известия вузов. Математика. - 2008. - № 7. - Р. 3 - 10.

14. Журавлев С.Г., Аниковский В.В. Дифференциальные уравнения. Сборник задач. – М.: Экзамен. – 2005. – 128 с.

15. Захар-Иткин М.Х. Матричное дифференциальное уравнение Риккати и полугруппа дробно-линейных преобразований // Успехи мат. наук. – 1973. – XXVIII. JY5 3. С. 83 – 120.

16. Захарова Е.В., Калягин В.А., Тютин В.В. Дифференциальные и разностные уравнения. – Нижний Новгород: НФ ГУ ВШЭю - 2004. - 52 с.

17. Икрамов ХД. Численное решение матричных уравнений.

Ортогональные методы. – М.: Наука. – 1984. – 191 с.

18. Канторович Л.В., Акилов Г. П. Функциональный анализ. – М.: Наука. – 1977. – 744 с.

19. Комаров М. А. Линейные разностные уравнения и их приложения. – Владимир: ВлГУ. – 1981. – 2012. – 42 с.

20. Копченова Н.В., Марон И.А. Вычислительная математика в примерах и задачах. – СПб-М.-Краснодар: 2009. – 368 с.

21. Кострикин А.И. Сборник задач по алгебре. – М.: Наука. – 1987. – 352 с.

22. Кострикин А. И. Введение в алгебру. Часть 1. – М.: Изд. МЦНМО. – 2012. – 272 с.

23. Кострикин А. И. Введение в алгебру. Часть 2. – М.: Изд. МЦНМО. – 2012. – 368 с.

24. Кострикин А. И. Введение в алгебру. Часть 3. – М.: Изд. МЦНМО. – 2012. - 272 с.

25. Кублановская В. И. О вычислении обобщенной обратной матрицы и проектора // ЖВММФ. – 1966. – №2. 6. С. 326 – 332.

26. Ланкастер П. Теория матриц. – М.: Наука. – 1978. – 280 с.

27. Ласунский А.В Разностные уравнения. – В. Новгород: НГУ им. Ярослава Мудрого. – 2011. – 62 с.

28. Лихтарников Л.М. Элементарное введение в функциональные уравнения. – С-Пб.: Лань. – 1997. – 160 с.

29. Мандельброт Б. Фракталы, случай и финансы. – М.: Ижевск. – 2004. – 256 с.

30. Маркушевич А.И. Возвратные последовательности. – М.-Л.: ГИТТЛ. – 1950. – 48 с.

31. Мартинюк Д.И. Лекции по качественной теории разностных уравнений. – Киев: Наук, думка. – 1972. – 246 с.

32. Романко К.К. Разностные уравнения. – М.: Бином. – 2006. – 112 с.

33. Самарский А.А. Теория разностных схем. – М.: Наука. –1989.
34. Турбин А.Ф., Працевитый Н.В. Фрактальные множества, функции, распределения. – Киев: Наук, думка. – 1992. – 208 с.
35. Фурсова П.В., Терлова Л.Д., Ризниченко Г.Ю. Математические модели в биологии. – М.: Ижевск: РХД, 2008. –110 с.
36. Хорн Р., Джонсон Ч. Матричный анализ. – М.: Мир. –1989. – 655 с.
37. Чебышев П.Л. Избранные труды. М.: Изд. АН СССР. –1955. – 928 с.
38. Чуйко С.М. Лекції з теорії імпульсних крайових задач. Слов'янськ: 2008. – 210 с.
39. Чуйко С. М. Лекції з теорії імпульсних крайових задач. Друге видання. – Слов'янськ: – 2010. – 210 с.
40. Чуйко С.М. Про регуляризацію лінійної нетерової крайової задачі за допомогою виродженої імпульсної дії // Нелінійні коливання. – 2013. – 16, № 1. – С. 133 – 145.
41. Чуйко С.М. Оператор Грина линейной нетеровой краевой задачи для матричного дифференциального уравнения // Динамические системы. – 2014. – 4 (32), № 1-2. – С. 101 - 107.
42. Чуйко С.М. Лекции по теории линейных матричных уравнений. – Славянск. – 2014. –107 с.

Додаткова література

43. Шарковский А.Н., Майстренко Ю.Л., Романенко Е.Ю. Разностные уравнения и их приложения. – Киев: Наук, думка. – 1986. – 280 с.
44. Boicuk A., Cuiko S., Ruzickova M. Linearne okrajove ulohy. – Zilina: EDIS-vydavatel'stvo ZU, 2013. – 177 p.
45. Boichuk A. A., Krivosheya S.A. Criterion of the solvability of matrix equations of the Lyapunov type // Ukrainian Mathematical Journal. - 1998. - 50, 8. - P. 1162 - 1169.
46. Boichuk A. A., Krivosheya S.A. A Critical Periodic Boundary Value Problem for a Matrix Riccati Equation // Differential Equations. – 2001. – 37, 4. –

Р. 464 – 471.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Залік

5. Засоби діагностики успішності навчання

Залік, індивідуальне домашнє завдання.

